

Landskap: *Småland* Upptecknat av: *Edith Österlund*
 Härad: *Västbo* Adress: *Box 5, Hillerstorp*
 Socken: *Kulltorp* Berättat av: *Emma Österlund*
 Uppteckningsår: *1941* Född år *1862* i *Kulltorp*

Går års gång s. 1
"Gruppssuggan" s. 3-4, 6
De dödas julotta. s. 4-5
"Grim." s. 6
Präst talade på husförhöv om
djurens ande - blodet s. 7-9.
Kyrkoherrde hjälpte sjuk kvinna
att bli frisk från venersjukdom. s. 10-14.

L.U.F. 31.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N.R. **M.7199** : 1.
Landskap: *Småland*
Härad: *Västbo*
Socken: *Kulltunga*
Uppteckningsår: *1941*
Upptecknat av: *Edith Östlund*
Adress: *Box 5 Kulltunga*
Berättat av: *Emma Östlund*
Född år *1862* i *Kulltunga*

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

För i tiden skulle man
gå årsringen och den eller
de personer som ämnade
gå årsringen fingo inte
tala under hela julaft-
nen. Klockan 12 midnatt
skulle man vara vid
kyrkan. Precis som kyrk-
klockan slog 12 - slaget
skulle man gå omkring
kyrkan sju gånger och
blåsa i myckelhålet i
stora kyrkdörren för varje
gång man gått omkring.

L. U. F. 31

Man skulle dessutom
läsa 'Fader vår' också
(= baktäckt), sedan skulle
man stanna och vara
tyst så fick man se
vad som skulle hända
under året. Man fick inte
bli rädd eller svimma
av, vad man än fick
se, ty då blev man fri-
färligt sjuk efteråt. Det
kunde till och med hända
att man förmå sin död
då om man inte åkte
sig. Man fick inte röpa
eller se frivänd och ty
då fick man konstanta
sigilar. Man fick g. l. eller

Såla om vad man sett by
då blev man mycket
sjuk. Först en tid efteråt
kunde man våga yppa
vad man sett och hört.

När man gick ut gen-
om kyrkogårdsgrunden
gick man lov hålla i-
hop benen mycket väl
by då kom "grupp-suggan"
ett vidunderligt andeväsen
som var vast som ett
svärd i ryggen. Kom detta
varede emellan benen
på någon människas rev
kom upp dem invärtes
med sin vassa rygg. Det
kunde också kännas att

= glömt

besikaren blev hängande
på 'gruppsuggan' varefter
man aldrig fick se den
ne mer i detta livet.

Kom man bara undan
'gruppsuggan' så fick
man se märkvärdiga
ting som skulle kunna
under året. Var man gift
kom ens blivande make
enst en och räckte fram
handen, men man fick
inte se förvånad ut ty
då varkades rifilar.

Kom man fr' tidigt till
julettan och man såg kyrkan
upplyst, var det de antiques
sudar som skulle julettan.

Men hade man bara fri-
stånd till att se in gen-
om nyckelhålet i kyrkan
först så undgick man
många olägenheter. Bick
man in så kunde det
gå illa för en, därför att
man stois de dådas jul-
otta. Men genom nyckel-
hålet kunde man gå se
avlidna gästborn sitta
i bänkar och en länge-
sedan avliden präst som
stod i predikstolen utom
att det förmärktes att
han yttade ett ord. Var
man förstundig så lämna-
de man platsen så fort man
kunde.

Gruppvisan som hade ett
särskilt skepnad var det
undervisen som ansågs
vaktat kyrkogården, vilket
man fruktade mycket

Ordet "grim" i samband
med detta väsen är
känt på denna trakt.

"Grim" förekommer
i sammanhang med ett enda
ord i våra trakter. Upp-
tecknaren känner blott till
ett namn där "Grim" före-
kommer i namn, t. ex.
i gården "Grimhult" i
Bursjö socken. I folket
existerar inte ett ord med
"grim" i.

H. C. 13

Kyrkherde B. F. Ekström
Kallstygs j. 1849 i Lund och
som till skräddarevärdare
Magnus Ekström och k. k.
Katarina Elisabet Angelin
blev kyrkherde i Kallstygs
1898 - 08. Denne prästman
friskte lekiunga folket
i uten en liden som
man var främmande fri.

San frivände sind socken-
en i den vore delen på
ett lussfrihet då han talade
till den salunda skina
åkerare! Betänk var vi
slaktar ett djur att vi
ej använder blodet. Detta
blod skall vi akta nog

Wester
1898

och slä det vid ett träd
i gården, ty djurets ande
är i blodet. Frigörin icke
att blodet är själen!
Bliv of detta minn skrika-
re!!! Under det han tala-
de sålunda blev han som
frånvarande, stirrade långt
bortom och talade med
sådan skärpa att alla
fristod att fri honom
var detta oerblifket. Dock var
det inte en enda som följde
hans råd ty detta var på
1900-talet, och ingen människa
var tilltalad av hans tal
utan alla tyckte det verka-
de frinstående. Många per-

soner blevo djupt förbitt-
rade på prästmannen för
att han blundade i sådant
i sin predikan om kristen
tro och lofvane. Detta
var ju rena hedendomen
culigt folkets i bygden
mening. Han talade i
länga tider om den be-
synnerliga lussfriskspre-
dikan kyrkoherde Ekström
höll bemälda gång. Vi
senare tiders barn kunna
saga att han mjl. var
trolos, men de gamla an-
ser att han bekände aldrig
sig till någon annan tro
än den kristna tron.

Kyrkvrunde Ekström var f. o.
en mycket lärd man och
i medicin var han mycket
kunnig varfrå kan ofta be-
sökte sjuka och gav dem
goda medicinska råd som
resulterade i att man ofta
kännande sig till honom
då det gällde olika sjuk-
domar. Under hans tid som
kommuniker i Bursjö 1880-
87 hände något som låt tale
om sig i bygden i decennier
efteråt. Det var en söndag
någon gång på 1880-talet.
Han samledes till guds-
tjänst i Bursjö kyrka, även
Tilda i Hovick hade in-

gummit sig. Hon sajt sa,
att prästen godt kunde se
honne ifrån predikstolen
under sin predikan. Vad han
då sig skar honom i hjärtat
och han tänkte: Var har
den fattiga kvinnan fått
denne frisksäckliga gäckden
ifrån. När gudstjänsten var
slut blev Tilda inbjuden
i prästgården och kyrkostunden
frukade sig med henne om
hennes man Nils Johansson
vistades. Hon upplyste då
honom om att mannen
vistades i Hundsvall på
byggvarsarbete, men han hade
 varit hemma och hälsat på

för litet sedan. Kyrkostunden
upplyste då den stackars
fattiga kvinnan om att
hon var sjuk i syfilis
i första stadiet. Detta sade
sig k. Ekström hava sett
på hennes läppar ifrån sin
plats på predikstolen och
som han fruktade att hon
själ inte lyfte en aning
om den hemiska sjukdomen
hon bar på ville han låta
henne veta.... "syfilis" var "apo-
kryfiska" för den fattiga kvin-
nan men hon undrade om
hon menade "venereiska"
då hade hon varit talas om det.
Jaha, sade prästen det var en

vennerisk sjukdom. Vi måste
genast fara i väg för att
gå bort i tid. Den fattiga kvin-
nan blev alldeles ifrån sig
pengar hade hon inga och
allt sig urikt ut. Men, k. Ek-
ström hjälpte henne så hon
kom i väg och hon blev frisk.
Här dokumenterade han sig som
själavörjaren i dess lätta be-
märkelse och är värd en
cloué i historien därifrån.
Han är död för flera är till-
baka men många äldre per-
soner i både Kullarp och
Bursjö minnas denna fullt
sanna berättelse, om honom,
som räddade en fattig kvin-

ning och enkel kvinna
unden från det som var
mycket värre än tiden.
Således man blev och igenom
prästens försorg undersökt
och erhåll behandling på
det att inte sjukdomen
skulle fräas vidare. Man
hade bara ett namn på
den tiden bland allmogem för
denne sjukdom: "Kueriska".
Men man kände inte till
den, ej heller dess verkningar.
Man hade bara hört talas
om att det fanns en sådan
sjukdom i staden (= staden!).
Det var alltså sedan den
dagen förstod h.o.m. allmogem att
det var förlöst med "Kueriska"!